

Στα Χνάρια της Σοφίας που Χάθηκε

Η επιστήμη, η αιχμή του δόρατος της προόδου του ανθρώπου, έχει παραδεχτεί με αρκετή καθυστέρηση, ότι **η αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων από τον άνθρωπο αλλά και η κακή χρήση των επιτευγμάτων της, έχουν σοβαρές επιπτώσεις στον κόσμο μας.** Η πλανητική κατοικία του ανθρώπου και ο ίδιος ως κάτοικός της, έχουν παύσει να συμβιώνουν υπό συνθήκες αρμονικής και ειρηνικής συνύπαρξης, με **ευθύνη του διαχειριστή.** Οι συνέπειες της ανθρώπινης κακοδιαχείρισης, έχουν αυξηθεί σε αριθμό, ένταση και συχνότητα καταδεικνύοντας με τον πιο εμφατικό τρόπο, ότι **η ανθρωπότητα βρίσκεται σε μια δυστοπική τροχιά.**

Εμείς οι ίδιοι με κομπασμό και υπερφίαλη εμπιστοσύνη στην υπεροχή των γνώσεών μας, **ενεργήσαμε και ενεργούμε άσοφα και απερισκεπτα.** Πλήρεις ασύνετων βουλών **ανατρέψαμε τις ισορροπίες και δημιουργήσαμε προϋποθέσεις απορρύθμισης των φυσικών, κοινωνικών και ηθικών νόμων και δομών.** Προκαλέσαμε την **απορρόφηση της αλήθειας, του κάλλους και του αγαθού στη δίνη του ψέματος, της ασχήμιας και του κακού.** Μια δίνη που συμπαρασύρει μέσα στο σκοτεινό της είναι, καθετί που μέχρι πρότινος αποτελούσε πηγή δημιουργίας, ανάπτυξης και διατήρησης της ζωής. Ό,τι έχει βαρύτητα και αξία χάνεται μέσα στη **μαύρη τρύπα της κοσμικής ασοφίας,** ενώ ό,τι είναι αβαρές και άτιμο παραμένει και μολύνει την ατμόσφαιρα.

Η μόλυνση και η περιδίνηση στο σκοτάδι έχουν φθοροποιό επίδραση όχι μόνο στο περιβάλλον και τη φύση, αλλά και σε όλους τους τομείς δραστηριοποίησης του ανθρώπου. Ακραία καιρικά φαινόμενα, σεισμοί, πόλεμοι, κρίσεις (ανθρωπιστικές, υγειονομικές, κ.λπ.) πλήττουν φυσικά τα έργα του ανθρώπου και την ίδια του τη ζωή. Ταυτόχρονα όμως, **προσβάλλουν ποικιλοτρόπως την ψυχική και πνευματική του κατάσταση** (άγχος, φόβος, κατάθλιψη, παραίτηση, απαισιοδοξία κ.α.). Λόγω δε, της συνδυαστικής και συσσωρευτικής τους δράσης, αλλά και της ανθρώπινης ολιγωρίας ή και αδυναμίας, **τα περιθώρια για εφησυχασμό και μετάθεση του προβλήματος έχουν σπαταληθεί, προ πολλού.**

Βέβαια, **οι ισχυροί και οι σοφοί της Γης** συνεργάζονται και επεξεργάζονται λύσεις προσαρμοσμένες στη **διαχείριση της κατάστασης υπέρ των οικείων τους σκοπών** και όχι στην ουσιαστική αντιμετώπισή της. Ως συνήθως, **δρουν τυχοδιωκτικά.** Υπερκαλύπτουν με **επιστημονικοφανείς θεωρίες και επικοινωνιακά τεχνάσματα** τα ψιλά γράμματα και τους κινδύνους. Εντός αυτού του πλαισίου **διενεργείται ανακατάταξη των αναγκών, και των αξιών** κατ' επέκταση. Πιο συγκεκριμένα, **οι ευτελείς ανάγκες** (πλουτισμός, διασκέδαση, σαρκικές ηδονές και διαστροφές+) **έχουν υποσκελίσει ή εξώσει τις υψηλές και ποιοτικές ανάγκες,** γεγονός που συμπαρασύρει και τις συνοφασμένες με αυτές αξίες.

Στην αξιακή μεταστροφή συνδράμει και η υφιστάμενη **υπερπροσφορά γνώσεων, πληροφοριών, και ανούσιων δράσεων.** Πρόκειται για αδρανή υλικά με τα οποία **επιχειρείται να καλυφθεί (μπαζωθεί) το ψυχοπνευματικό έλλειμα,** χωρίς να ικανοποιούνται πραγματικά οι σχετιζόμενες με τις αξίες ανάγκες. Θύμα της προσπάθειας πλήρωσης του ελλείματος και **η σοφία που τείνει να εκλείψει ως αχρείαστη ή να αγνοείται ως δεδομένη.** Θεωρείται, ότι κατά το παρελθόν η έλλειψη των γνώσεων

εμπόδιζε τον άνθρωπο να καλύψει τις ανάγκες του και γι' αυτό επιστρατευόταν η σοφία. Δια της σοφίας ο άνθρωπος εφεύρισκε το κατάλληλο σόφισμα, ως υποκατάστατο του ελλείματος της γνώσης και εκεί τελείωνε ο ρόλος της. Οπότε αυτοδικαίως, **τη θέση της σοφίας καταλαμβάνει η γνώση** που δύναται να μας προσφέρει απαντήσεις για όλα και να μας οδηγεί σε λύσεις για το καθετί.

Σε αντίθεση με το σήμερα, **η σοφία κατά το παρελθόν αποτελούσε ύψιστη αξία και αρετή μαζί**. Η σημασία της αδιαμφισβήτητη, σε τέτοιο βαθμό ώστε να προσωποποιείται με θεότητα ή να θεοποιείται ως ξεχωριστή ιδιότητα του Δημιουργού του σύμπαντος. Δεν συνίστατο σε μια απλή συσσώρευση γνώσεων. **Αποτελούσε αρμονική σύνθεση παραγώνων της παιδείας, εμπειριών της αυτοπραγμάτωσης και υψηλών (θεϊκών, όχι χοϊκών) εμπνεύσεων**. Όπως η θάλασσα, ποτέ δεν ησύχαζε, αλλά βελτιώνε συνεχώς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και τον αγαθό προσανατολισμό της. Η ύπαρξή της εξασφάλιζε την **ορθή εκμετάλλευση των κατάλληλων γνώσεων (αλήθειας)**, μέσα από το **φίλτρο του ωραίου (κάλλος)**, ώστε να αναδυθεί **η καλύτερη δυνατή πρόταση υπέρ του κοινού καλού (αγαθό)**.

Τη σοφία με αυτά τα χαρακτηριστικά πραγματεύτηκαν οι σοφοί της Αρχαίας Ελλάδας, ο σοφός βασιλιάς Σολομών, και οι σοφοί γέροντες-ισσες που με το παράδειγμά τους και τις συμβουλές τους καθοδηγούσαν τους νεότερους. **Αυτή η σοφία έχει χαθεί**. Οι **διαχειριστές της γνώσης, προβαίνουν σε οριζόντιες συνθέσεις των γνώσεων** χωρίς κριτική σκέψη και ενσυναίσθηση, αποδίδοντας καρπούς γνωσιακής σοφίας άνοστους, σαπρούς ή και δηλητηριώδεις. Οι **σύγχρονοι σοφοί** με τα πλούσια βιογραφικά, θέτουν τις φωλιές τους σε ψηλά και απόκρημνα βράχια, όπως οι αετοί, για να μην τους πλησιάζει κανείς. Όσο για τους **σοφούς γέροντες-ισσες**, θεωρούνται απλά εκτός εποχής.

Εύλογα γεννιούνται ερωτήματα για το τι έχει μείνει από την **πάλαι ποτέ σοφία**; Έχει μείνει το **γονίδιο της** ή έχει εξαφανιστεί κι αυτό; Αν υπάρχει **που βρίσκεται και ποιος είναι ο τρόπος για να ενεργοποιηθεί**; Όταν ενεργοποιηθεί, **πώς θα μπορούσαμε να κρατήσουμε τη σοφία ως αξία πρώτης προτεραιότητας**; Η σοφία όχι ως γονίδιο, αλλά ως **οντότητα αποτελεί αναπόσπαστο συστατικό της παιδείας** με την αυθεντική της μορφή και στην ολιστική της διάσταση. **Η εφαρμογή της ολιστικής παιδείας** προσφέρει απαντήσεις και λύσεις στα ερωτήματα που τίθενται, και συστήνει τη σοφία ως αξία υψηλής προτεραιότητας.

Δυστυχώς για κάποιους και ευτυχώς για κάποιους άλλους **η σοφία δεν πουλιέται ούτε αγοράζεται**. Αποτελεί **δια βίου άλγημα**, που απαιτεί κόπο, προσπάθεια, αλλά και εμπνευσμένη καθοδήγηση. Σε ένα κόσμο που στροβιλίζεται στη δίνη του ψέματος, της ασχήμιας και του κακού, **η αποκατάσταση της σοφίας ως αξίας, είναι απαραίτητη**. Εξίσου **απαραίτητη για τη διαχείριση της γνώσης προς το αγαθό, είναι και η σοφία ως αρετή**. Αποτελούν δυο ισχυρές αγκυρώσεις ανάσχεσης της έλξης του κόσμου μας προς την απανθρωποίηση, και **ανάτασης του συστήματος των αξιών**, προκειμένου **η ανθρωπότητα να επανέλθει σε ασφαλή και υγιή τροχιά**.

Μάρτιος 2024
Στέλιος Κάλφας